

Chudá, krásná, i po letech obdivuhodná

**MARTA
ŠVAGROVÁ**
redaktorka LN

KOLEM DOKOLA

Byla chudá, krásná, patřila k pronásledovanému národu – tak svou matku Marii charakterizovala její dcera v úvodu životopisné knihy *Paní Curierová*. Napsala ji s obdivem k dvojnásobné laureátce Nobelovy ceny (s manželem Pierrem oceněné za fyziku a ještě za chemii), objevitelce radioaktivity, polonia a radia, a zdůrazňuje, že geniální vědkyně se po celý život rozdávala: „Raněným ve válce dává svou oddanost i zdraví. Později věnuje své rady, své znalosti a každou hodinu svého času svým žákům, budoucím vědcům, kteří za ní přicházejí z celého světa. Odmítá bohatství, lhostejně přijímá pocty, a když splnila své poslání, vyčerpaná umírá.“

Knih, jejíž čerstvé vydání nabízí nakladatelství Maraton, je pozoruhodná v několika směrech. Především autorčinou intimní znalostí hrdinky i důkladným sběrem dokumentů, korespondence, vzpomínek přátel a v neposlední řadě vzpomínek vlastních. Korektní snahou nic nezkrášlovat a nic nevynechávat, netaktizovat při popisu mimořádné osobnosti a životních okolností, rozhodně ne vždy příznivých. O to paradoxnější je fakt, jak s textem napínavé a dnes v mnoha směrech opět velmi podnětné knihy, která poprvé česky v překladu Evy Sgallové vyšla už v roce 1964 a podruhé roku 1971, naložili zdejší cenzori. Co vadilo na kapitolách ze života slavné, ve Francii naturalizované Polky? Podle šéfredaktora nakladatelství Maraton Richarda Štencla vadilo tehdy mnohé: pasáže o ruské utlačovatelské politice vůči Polákům, zmínky o náboženství nebo o setkávání a přátelství Curieové s monarchy a západními politiky či názory Marie a Pierra Curieových. A bylo toho víc, co editoři z českých vydání (z druhého ještě víc než z prvního) nuceně vypustili. Naštěstí se v nové edici – po tolika letech! – s překlady cenzurovaných pasáží Niny Hřidelové můžeme všechno dočíst tak, jak to Eve Curieová o své matce pravdivě napsala.